

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

Gazdasági és társadalmi hetilap.

— MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. —

Előfizetési ár:
Égész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. — A gazd. főkönyvelő tagjainak: egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
Égész szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reklámok a kiadóhivatáshoz küldendők.

Szerkesztő és kiadja:
A muraszombati gazd. főkönyvelő.
A szerkesztésért felelős:
TAKÁCS R. ISTVÁN, e. titkár.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztésügyi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábos pótisor egyzszeri hirdetésnél 10 kr. többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyilvtár pótisora 25 kr.

Iparos segéd és iparosmester.

A kormánynak és a társadalom kiváltságosabb férfiainak régóta nagy gondját képezi ama kérdés, mi módon lehetne a hajdan erős, de mindinkább pusztuló iparososztály helyzetét türethetőbbé tenni s megélhetését s némi jólétét is biztosítani.

Nálunk Magyarországon tulajdonképpen nincsen „munkáskérdés”, mint más országokban, a hol a gyáripar teljesen uralkodik a kézműi ipar felett. Nekünk alig vannak gyáraink, ezért nincs „munkáskérdésünk” sem. De van iparos kérdéseink, melyet előbb-utóbb megoldásra kell vezetnünk. Már pedig mindaddig, míg a „szabadverseny” elve fontartatik, az államtól alig lehet egyebet várni, mint a szabadság megővését és biztosítását. Következésképpen az iparososztály anyagi helyzetének javulása egyedül magától az iparostól, ezen osztálytól függ és abból is kell annak kiindulni.

Tagadhatatlan bizonyítékát szolgáltatja ennek az élet is. Hisz számos iparossal találkozunk, kik nagyszámú iparos társaik közül egymaguk tudtak kiemelkedni, virágozó üzlettel és így jó móddal is bírnak.

Miért van ez? Ők is ugyanazon törvények és viszonyok között élnek. A szerencse istenasszonyának manapság

már nincsenek kiváltságos kegyeltjei, és ha azt mondjuk, hogy ez vagy amaz szerencsés, ez — ha valóban a dolgok mélyéig akarunk hatolni — csak azt jelenti, hogy a szerencsés nagyobb ügyességgel, több szorgalommal, ésszel és körültekintéssel rendezte be dolgait. Más szóval, kiki maga szerencséjének kövőcsa.

Csaknem mindenütt egyenlő körülmények forognak fenn arra nézve, hogy az iparos pályára lépő fiatal ember legkésőbb 17—18 éves korában segéddé lesz; önálló ipariüzéshez pedig, aki azt elérheti, rendszeren csak 28—30 éves korában jut. Tehát általánosságban 10 évet tölt mint segéd.

Ennyi idő még a legszerényebb körülmények között is elegendő oly kis tőke gyűjtésére, mely első alapját képezi az önálló ipariüzésnek.

Világos dolog, hogy ez a cél csak akkor érhető el, ha a tőkegyűjtés a 10 év alatt megszakítás nélkül folyik.

De hogy ilyenmű tőkegyűjtésre — önerejéből és magánzántából, az életnek éppen ebben a szakában igen kevés ember képes, azt bizonyítani felesleges. A kiforratlan lélek fiatal kedélye még azt sem enged meg, hogy a fiatal ember a holnapra gondoljon, nem hogy az egész életre szóló jövőt szem előtt tartaná. És éppen ezért kellene le nem

alkudható kötelességévé tenni az iparos segédnek ezt a jövőre való gondoskodást.

Mondassék ki, hogy csak oly föltétellel mellett fogad föl ezentúl minden mester segédet, ha ez beleegyez, hogy keresztmértékű, tegyük föl 10 százaléka visszatartassék, ami aztán megfelelő módon p. o. az ipartestületnél kamatoztassék.

Ez esetben például 10 frt hetikereset mellett a tíz évi megtakarítás kamat nélkül 500 frtnak felel meg, a mihez a segéd még kölcsönt is kaphatna, midőn önálló üzletbe kezd. Kisiparosnak a kezdetnél csak 1000 frt is oly alap, mely a legszebb jövőre nyit kilátást.

Ajánljuk ezt az eszmét a helybeli iparosok figyelmébe.

Miképp kezeljük és hozzuk helyre régibb és elhanyagolt gyümölcsöinket?

Régibb s tönk्रे jutott gyümölcsösök, valamint egyes fiatalabb rosszul ápolat gyümölcsfák csaknem mindenütt található; az tehát a tulajdonképeni kérdés: vajlon az ilyen elhanyagolt egyes fák vagy gyümölcsös kertek, melyeknek termése tetemesen csökkent, helyrehozhatók-e? s miként kelthetők a fák új termékenységére?

Hogy ezen kérdésre határozott választ adhassunk, mindenek előtt a gyümölcsösökert használat állapotának okát kell kifizértszünk,

Dorogi bácsi szerelme.

Írta: BALOGH ISTVÁN.

Híres ember volt a maga falujában, de még a vidéken is a Dorogi bácsi. Keresztelőre, lakodalomra ő készítette az alkalmi verseket, az ő híres kort-szóit voltak a legmögésőbbek. Az igaz, hogy a verseibe csak úgy lehetett egy kis értelmet bel-magyarázni, ha maga deklamálta el és magyarázatokkal kíséerte: de hisz azért jó volt az ő publikumának, tudott rajta sírni, nevetni, meg lelkesülni, a hogy magával hozta a sorja. Aztán úgy megdicsérték, úgy összelelettek érte a jó Dorogi bácsit, hogy majd abba fuladt el a szegény. Különbö meg a hivatalával is vele járt a tisztesség, lévén a nemes községnek érdemes jegyzője. Még azon boldogabb időkben maradt az írány nyakán, mikor elég volt a jegyzőséghez az írás-tudás (szűkebb értelemben). Hát bizony az ő feje nem a tudományok niatt őszült meg, mert csak úgy véletlenül cseppent be hivatalába.

Még diurnista korában ismerkedett meg a szolgabíróék szobacze-úsásával s az ismeretség idővel gyöngéd szerelmi viszonyra fejlődött, melynek komoly házassági frigy lett volna következménye, ha a Böske lelkem időközben bele nem bolondul a szolgabíró ur nyalka coetsába, a kivel aztán boldog házasságban élnek mind e mai napig. Szomorú szívvél vette ezt tudomásul annak idején a jó Dorogi bácsi, de aztán csak megvigasztalta a szerelmes szívével valahogy:

„Gombház, ha beszakad lesz más — gondolta magában. Nagy a világ elég leány van benne, lelke rajta, ha elhagyott.”

No, hanem a Böskevel való gyöngéd ismeretségnek meg volt legalább az a jó oldala, hogy a Böske lelkem addig dicsérette a régi szeretője kitünő tulajdonait, hogy végre a szolgabíró ur beleszerelmeskedett a legénybe s nagy rábeszéléssel oda látgította a jó Pista szívé, hogy az végre is elfogadta a döbrögi jegyzőségét, a mely hivatalra köttél sem tudott embert fogni a szolgabíró ur. Hiába mefegőztözt a jó Dorogi Pista, hogy nem tanulta ő ezt a mesterséget, nem neki való az ilyen magas hivatal, nem tudta a szolgabíró urat kapazítani. Majd bele jösz Pista ösem — vizasztalta jóakarólag — majd megtanít mindenre a praxis.

A jó Pista végre engedve a sok rábeszélésnek, beadta a derekát s elfoglalta a döbrögi jegyzőségét; kapta a szorgalmasan a káposztás kertjét, a többit meg bízta a jó Istenre: majd megtanít a praxis — vizasztalta magát — megion a magától.

Igy lassan-lassan belelta magát a hivatalába, vezetve a község ügyeit szorgalmasan, meg is őszült a hivatalába becsülettel. Szerették a falubeliek nagyon a jó Dorogi bácsit, mert kedvére tudott tenni mindenkinek.

Boldog is volt, megelégedett is volt, sokra nem vágyott, megélt szerényen a hivatalából, meg a káposztás-kert jövedelméből. Csak az az egy gondolat piszkálta néha a szíve tájkáit, hogy milyen jó volna, ha ennek az ügyes-bajos világnak terheit meg lehetne osztani valakivel, a ki első-

mozgatná szépen az arca redőit, a ki felvidítaná az ügyes-bajos dolgokban az elkomorodott szívet; hosszú teli estéken enyeglene az emberrel, megtöltene szépen a pipáját; aztán odaülne melléje, a koblere simulna és beszélgetnének kettesükben a közös bánságokról, közös boldogságukról s tervezgetnének a jövőről. Óh milyen boldog volna ő akkor! —

„Óh Böske, Böske — sóhajtott fel ilyenkor — de megcsalad a szívetem!” — „Eh! busul a kánya — gondolta utána — ha nincs, még lehet.”

Hanem ennél a gondolatnál mégis megtapogatta a fejbujját, a honnan bizony kigyomláta a maga részét az 58 év, a mit még meghagyott, annak a szívé is megváltoztatta.

Oda állt a tükör elé, illegette magát, hátra szegte daliansan a derekát, csipőre tette a balkezét s oda kacintott amugy hamiskásan a tükör felé —

„Ej, hiszen nem vagy te még olyan vén, tudsz te még kacintani, szeretetreméltóan mosolyogni; aztán meg a bajuszd még nem is deres! Isteneim, hát hiszen példa bizonyítja, hogy ilyen embernek is akad párja. Aztán meg se részeges, se kártyás nem vagy — bizony Pista szögám szeurevaló gyerek vagy te még most is.” — Ennek a gondolatnál össztűtötte a felesleges eszmába bujtatót lábszárait és elkezdett vidáman fűtyörézni.

El tud még ő egy igazi csardást járni azzal a hajadonnal, a kit a kezevel boldogít! —
Ere a felfedezésre aztán odajárult ihlettel arccsal a pipatóriumhoz s meggújtott egy kénygyufát s kejelegve szemlélte, — mint ég az el kü-

a mi csak beható vizsgálat után történhetik meg.

A hanyatlás oka rejelődhetik először is a talajban, ha ez t. i. tápszegény, sovány és kimerült, vagy az általa megcserős, avagy végre kórteget tartalmaz; másrészt a rozsol megválasztott fajokban, melyek a talaj és égjégi viszonyoknak meg nem felelnek, nem alkalmasak, s fajaikat megérintni nem képesek, vagy végre a talaj nedvességi fok természetellenesen hat a megválasztott fajokra.

— Ily esetekben az illető fajok újra ojtásával segíthetünk a bajon; ugyanis a régi fajokat más, új, s a talaj és éghajlati viszonyoknak megfelelő fajokkal kell helyettesíteni, vagy beojtaniuk, feltéve, hogy fáink ezen műtét kivételhez még elég fiatalok; — ellenkező esetben, ha t. i. az ágak oly erősek, hogy az ojtás rajtok nem eszközölhető, e bajon csak a korona megifjítása által segíthetünk, úgy a megvénült ágakat megsonkitjuk s csak miután erőteljes új hajtások képződtek rajtuk, foganatosítható ezeken az újra-ajtás a reá következő évben. — Ha azonban a czélba vett megifjítás sikertelennek bizonyulna s nem képződnek erőteljes új hajtások, akkor az újra-ajtás sem vezetne czélhoz s ez esetben tanácsosabb volna az egész fát eltávolítani.

De a fák tönkrehajlásának oka sokszor magában a hiányos állapotban és gondozásban is rejelődhetik, abban t. i. hogy vagy észszerűtlenül neveltük fáinkat s ezért új helyeikben nem fejlődhetek kellőleg, vagy mélyen iltetjük, avagy koronáikat természetellenesen, okszertlenül nyestük és később hiányosan ritkítottuk, vagy hogy az elhalt kéreg épen nem, vagy ellenkezőleg túlságosan mérvben távolítottuk el, s a nagy ágak lefűrészelése alkalmával, vagy erőszakosan (pl. viharok által) előidézték sebek bekénesedését elhanyagoltottnak, minek folytán a fák korhadásnak indultak.

Másrészt a fák életeréje az ismételt és túlságáztott termések következtében is kimerülhet, a minék aztán meddség, terméketlenség természetes következménye.

Rége általános volt az a nézet, (mely téves felfogásnak és tanuak különbön ma is akadnak állapotolai), hogy a fák öde tenyésztének egyik fő kelleke, miszerint lehetőleg sovány talajú faiskolákban szerezzük be fiatal gyümölcsfa szükségletünket, azt tartván,

römfogytáig — — — — — Elégett! — — — most következő a döntő pillanat: a merre a gyufának szeszesedett vége dőlni fog, arra dől az ő sorsa is, arra kell keresni a szive választóját. A gyufának parázs-tűze lassan elhanyagod s ime a szeszesedett rész észak felé dől el — — — — — arra kell hát lenni az ő földi angyalának.

Elkezdt gondolkodni — — — ki lakik a falu északi részén, kinek van eladó leánya, melyik volna hozzá való?

Belezárd az üstöke a gondolkozásba s leadobta magáról a bekeset, uegeresztelte s nadrágszíját s újra gondolkodni kezdett — — — semmi, semmi. Cserbehangya az emlékező tehetőség, nem jutott észbe senki.

Csendes resignatíván kezdett a sárpadozatu szobában fel és alá járni, néha-néha homlokára ütve, mintha megtalálta volna, a mit keres. Hiába minden erőlködés — — — — — nines — — — — — nines! Egyszerre tompa koppanás ráta fel mellázásából a házagszon vajudó Dorogi urat. Hátra tekint a bekesre felé, hát a pipa indignálódott a mellőzetésért s kifordult a bekes zsebéből. Dorogi ur elmosolyodott s homlokára ütve fejét esővalta:

„Persze, persze: hát hiszen hogy is legyen az embernek okos gondolataja, amikor nem pipák* — absurdum ez ő nála. Előkaparta hát a bekes zsebéből a maeskabórhó dohány-zseket s a markába szigorított abból a kukorica között történi talnalukugrasztóából s mértőlégg gyömösözte bele a háromkrajcáros makra pipába, aztán természetesen végig nyújtózkodott a szalmadivánon s önelégülten szemlélte a szeregő dohány kékes füstjét. (Az egyik szemét elővigyázatból mindig bebunyva tartotta, mert a jó kapadohány folytonosan szétborbanással fenyegette a faluvegi vályogvetők gyenge alkotmányát; a maeska pedig ki léven téve a füstmérgezés veszélyeinek, illedelmesen elkörtódott az ablaknak azon fiókján, a melyik nem volt beragasztva kalendárium levéllel.)

(Folytatása következik.)

hogy az ilyen talajon nevelt fák mindenütt jól tenyésznek tovább; a tapasztalat azonban leg megazadulata e tant s sok gyümölcsfa-tenyésztő, a ki ezen az alapon indult, sajnosan s önnön kárán oklva gyözödtet meg ennek ellenkezőjéről, mert az ilyen fák nem gyújthettek magukba elég tartaléknedvet és táperőt arra, hogy az új talajhoz káros utókövetkezmények nélkül hozzászokhassanak s rendszeren elasznak, sorvadásnak indulnak s csak a tüzelt anyagot szaporítják és ujakkal kell pótolatniuk, a mikor már pénzünk és a gondozásukra fordított időnk kárba vesztett. Azért tehát a fák beszerzésénél különös tekintettel legyünk a jó, sürű gyökerezetre és erőteljes fejlettségére, a mi sovány talajon nevelt fáknál sohasem lesz feltalálható.

A mély iltetés következtében a legegészségesebb és legerőteljesebb fa is sinlódni fog és terméketlenvé válik, a mit csak sikérből (azaz magasabb) újraültetés, vagy (ha ez esetleg kivételesen keresztülvihető) a fölösleges föld eltávolítása által lehet helyrehozni.

Az újonnan iltetett lágmagu gyümölcs-fák (alma és körte) koronájának az első években elmulasztott visszanyerése nemcsak a korona hiányos képződését vonja maga után, hanem a fák korai, illetve időelőtti termését, s ennek következtében legtöbbször szabályszerű és rendszeres kifejlődésük rovására későbbi terméketlenségüket is.

Az ágak hiányos, vagy egészen elmulasztott ritkítása a fák korai elvényülésének és terméketlenségének, míg a helyesen és észszerűen ritkított fák, kivált ha e ritkítás őszszel (szeptember-októberben) végeztetik, utólag erőteljes hajtásokat hoznak s így folytonosan megifjodnak. Ez a ritkítás a legegészségesebb módja a fa és gyümölcsrügy képződés közötti helyes arány és egyensúly elérésére és fenntartására. Az olyan fa, melynek koronája bensejében tömve van gyümölcs-termő rügyekkel és gyenge, erőtelen hajtásokkal, gondos ritkítás által új életre kelthető, és erőteljes növéseinek egyensúlya a nyári ritkítás által hozható helyre.

A főkéletesen elhalt fakéreg el nem távolítása, a mennyiben az a fára nézve nélkülözhető, minden esetben káros; a nélkülözhető elhalt kéregtől megtisztított fa egészen más, a szemnek is tetszetősebb külsőt mutat, mint az olyan, melyen a felrepedezett, elhali kéreg-pikkelyek megbagattak; mert ezek petének menedékl szolgálhatnak; a kéreg leháncsolást azonban nem szabad túlhaltatnunk, mert ennek túlságos és kíméletlen levakarása ismét fölötté káros és nem egy ízben a fák végpusztulását vonja maga után, minthogy ez által a fakéreg rostjai megsérülnek, elszáradnak, minék következtében a nedvkeringésben zavarok állanak be, t. i. a lefelé szivárgó nedv akadályozva van a fa tövére és gyökereire való lehatásában, (a rendszeres keringésben) minék folytán kénytelen a felső részekbe visszatorolni, s egyszeri bővebb termést eredményezhet ugyan, de ez által a fa annyira kimerül, hogy okvetlenül el kell pusztulnia.

A nagyobb sebek és sérülések be nem tapasztása a legkárosabb következményekkel bír a gyümölcsfákra nézve, pedig mily sokan mulasztják el e csekély fáradsággal járó kis munkát! — Minden régebbi vagy újonnan keletkezett sebet legjobb kis mennyiségű fion szált homok, hamu vagy palakó liszttel sűrített fakátránnyal melegen eszet segélyével bekenni, s igen ajánlatos ezen bekénst a következő évben mindaddig ismételni, míg a sebet tökéletesen be nem forradt. — Igen bő, idő előtti, vagy többször egymásután ismétlődő termések feletlebb gyengítik a gyümölcs-fákat, s könnyen terméketlenségre vonhatnak maga után; ily esetekben csak a fak fentebb említett megifjítása (erős visszanyerése) által haríthatjuk el a bajt. — Nagyon sok bötör-mű gyümölcsfaj van, mint például az arany-pearmai, a császár- és borizú körte (Izambert), a beszercezi szilva, stb. melyeknél a gyakori visszanyerést nem szabad elmulasztatnunk, mert különben a fak termékenységét, a szép formás gyümölcsöt kockáztatnánk.

A kimerült gyümölcsösök, vagy egyes fák azonban mindenkor csak a talaj javítása által hozhatók helyre és pedig az általa trágyázása által, mely czérra legalkalmasabbak az úgynevezett földürők; ezekkel 35—40 centiméternyi mélységű lyukakat furunk a fa koronája alatt ennek kiterjedése mentén különböző irányban s nem nagy távolságban, ott hol a fák hajtáságycskéreit sejtjük, tehát körülbelül a korona terjedelmének mintegy kétharmadán belül. Trágyaül legajánlatosabb a trágyált, vagy pedig az örgördő hig leve, melyeknek csekély kálitartalmát valamelyes fahamu vagy eszliszt hozzá keverésével fokozhatjuk. — A trágyázás kivételre — a mennyiben a faképződést czéllozzuk elérni, legkedvezőbb a november-március közötti időszak. Ha megifjadt gyümölcsösünk gyepest területen fekszik, legzselserbenben akként cselekszünk, ha a fasorok közötti földterület felásatjuk, vagy óvatosan — gyökerek megsértése nélkül — felszántatjuk. Ezen területet nehany egymásután következő éven át gazdagon megtrágyázzuk s aztután minden sok táperőt felemesztő kapasnővényt elvetjük, hogy később ismét gyeppe átalakítva fűmaggal vetessük be.

Ha a fentebb leirt talajjavítással egyidejűleg az elsoványodott, kimerült és megvénült gyümölcs-fak koronáit is jól megritkítjuk és visszavágyuk, akkor ezen egyszerű eljárással pusztulásnak indult gyümölcsösöinket ismét tökéletesen megifjithatjuk és jó karba helyezhetjük.

M. K.

Hírek és különfelek.

— **Tisztelt olvasóinkhoz.** A muraszombati gazd. fiókgylet tőle teltetőleg minden, meglet, és meg fog tenni a jöveben is, hogy ezen lap élrevalóságát emelje, most már a mélyen t. olvasóközönségnek málik, hogy az kellő anyagi támogatásban is részesüljön, a a miert újból tudomásul hozzuk hogy a gazd. egyesület tajjai e lapot havonként ingyen kapják a központi „Értesítő” helyett. Előfizetési ára pedig a gazd. fiókgylet tajjainak s a községeknek, mint testületeknek évente 2 frt, nem tagoknak 3 frt. Egyuttal tudathatjuk, hogy a választmány határozata értelmében csakis fél vagy egész évre lehet előfizetni. Előfizetéseket elfogad Takács R. István gazd. ügy. titkár naponként 11—12 óra között. — Égyes számokat darabonként 10 krajával Ascher B. és fia czél árulésben kaphatnak minden nap.

— **Márczius 15-ének** megünneplése alkalmából a casino és dalgyűléset kobebehold alkult egyes rendező-bizottság folyó hó 15-én iltet tartván, elhatározta, hogy az ünnepegy az előbbi megállapodástól eltérőleg Most Rudolf vendégül-helyiségekben fog a megállapított és annak idején közönlő változtatás műsor mellett belépti díj nélkül megtartatni; tovább, hogy az ünnepegy a két egylet tagjain kívül az ezek által bevezetendő vendégek is szivesen láttnak s a tagokkal egyenlő jogokban részesülnek. Helybeli tagok hírnap- és körözvény utján, vidéki tagok levelező-lapon fognak az ünnepegy megtartásáról hivatalosan értesítetn. Megbizásból közli:

Koltyai Győző, r. b. tag.

— **A muraszombati casino** által rendezett calico-bal költögeinek fedezésére Krausz Miksa és Szerlak József urak egy-egy frittall voltak szivesek hozzájárulni.

Haradics István, pénztárnok.

— **Olasz Teréz** tanítónlő folyó hó 17-én vette át a muraszombati állami iskola III—VI-ik leányosztalya vezetést. Kívánuuk sok kitartást fáradságon kötelemeinek teljesítésében.

— **A muraszombati gazdasági fiókgylet** ma delután 4 órakor a casino helyiségében tartja évi közgyűlést, melyre a mélyen tisztelt tagok figyelemmel újbl felhívni bírák vagyunk már csak azért is, mert annak tárgysorozata is megkívánja, hogy minél több tag jelenjen meg a közgyűlésben.

— **Selyempent ingyen.** A földmívelési miniszter már szétküldte a felhívást az ország minden részébe, hogy a kik ingyen selyempent akarnak kapni az általlott, jelentkezzenek Lató-ságok fejénel. Egyetlen köb-lezettségnek leand, hogy az ingyenpenteblt termelt göbököt csak az általának szabad eladniuk, mert különben megbüntetnek őket.

— **Tízta faju tyuktójasokat** darabonként 5 krajával vásárol a gazd. egyesület.

Pórnul járt orvvadászok. Folyó évi január 19-én Regedében a rendőrség Szever Ferenc szent-sebestényi lakost rajt érte, midőn nevezett ott 8 drb foglyot árult, s a városi hatóságához bekezdte, ott Szever azt allította, hogy ő a foglyokat Ivanóczy József szent-sebestényi plébános mint vadászati tulajdonos megbízásából árulta, de a hatóság nem hitt neki, hanem az esetet a muraszombati szolgabíró hivatalnál átírtatva tudatta, hogy panaszlott megidőztetvén, elismerte, hogy a foglyokat a szent-sebestényi határban kézzel fogdoták össze, s azt a fent nevezett plébános ur vadászatháló tülta és belezegése nélkül vitte Regedébe eladni; miért is idegen területen való vadászatról 30 frt, tiltott időbeni vadászatról 30 frt, és hasznos vadnak tiltott időbeni árulásáért 24 frt, összesen 84 frt pénzbüntetésre és 6 frt eljárási költség megfizetésére ítélték. Ugyancsak a muraszombati szolgabíró hivatalnál drót horkokkal nyulfogás miatt Poldauf Andrást első-csalogányi lakos is 10 frt pénzbüntetésre ítélték. A példás büntetésből megtanulhatják az orvvadászok a törvénytiszteletet.

Ujencsozás. Az idei főorvoszás márczius hó 9, 10, 11, 12, és 13-ik napján lesz Muraszomban megtartva, melyre az 1868, 1869, 1870-ik ében született védőkötelesek tartoznak megjeleni.
Nyilvános számadás. Mártonhelyen létcsendő önkéntes fizetőt egylet pentára jávára folyó évi februr hó 2-án tartott tánczevegőm alkmálval befolyt összesen 52 frt 75 kr, kiadás 27 frt 92 kr, marad tiszta jövedelem 24 frt 83 kr. Felülfizettek: Kúhár István 1 frt 20 kr, Kúhár István 1 frt 20 kr, Berke Lajos 1 frt 20 kr, M. Xaner Matyas 60 kr, Bacz János 60 kr, Vucskás Sándor 60 kr, Hima Sándor 60 kr, Horváth János 20 kr, Tury Pál, Sándor Zsigmond, Zsér Matyas, Kereszmadé, Luthár Gergely, Sálávecz János, Fasang Jánosné, Obal Mihály, Skrabán István, Mhr Antal, Mezei testvérek, Sinkócze Matyas, Cipóth Miklós és Koltai Pál egyenként 20 kr, Kúhár István és Kereszmadé Matyas egyenként 10 kr. Beköltödetett: Skrabán Ivan, Kohn Lipót, Graf Lajos, Vezetár Ivan és Kuzmics egyenként 1 frt, Veres József 50 kr, Gergorecz Miklós, Gergorecz Ivan és Kardos Ivan egyenként 40 kr, Skrievcz István 2 frt. Fogadják a mulatságon megjelentek, valamint a kegyes felülfizetők szives adományukért hálás köszönetnek. *A rendezőbizottság.*

Zónarendszerű személy- és podgyász díjazás életbe léptetése a boba-jános-ház-sütemi helyi-érdéki vasuton, F. évi márczius hó 1-ével a boba-jános-ház-sütemi h. é. vasuton is a zónarendszerű személy- és podgyászszabás fog életbe lépni, minek következtében az ezen vasut mentén fekvő községek egymásközti érintkezése nagy mérvben megkönnyítetik, a mennyiben az új menedjűk az eddigieknél sokkal ole-őbbak, az új díjazás, valamint a hozzátartozó „általános határozományok” az egyes állomásokon megjelentethők, esetleg ugyanazonon s a m. kir. államvasutak igazgatóságánál 20 kr-ért megvehetők.

Állami pénzügyeink örvendetes és rohamos javulásról tesznek bizonyoságot a pénzügyminiszter által közzétett pentáriuskezdési kimutatások. Ezen adatokból kitűnik, hogy az 1890-ik évi számadásuk az előirányzott néhány ezernyi többlet helyett legalább 20 milliónyi fölösleggel fognak záródni.

A királyi tábla. A győri kir. tábla személyzete. Elnök: Erdély Sándor. Tamaselőkölke: Vagi Már, Zoltán Géza, Brák: Braidsver József, Uhárik Gedeon, Horváth Kálmán, Schmid Géza, Szóghó István, Hollerung Alfred, Kiss Gábor, Szabó György, Mészoly Lajos, Tóth László, Thuirring Lajos. Fogalmazó: Mar József. Irrodatsizek: Siebenlist István Sálávecz István, Inuokok: Szűts Lajos, Józsa Gyula. Törőltetvhez tartozók: Tsvszék: Győr. Jb. központ, Magyar-Ovár. Neaxider, Szent-Márton, Teth. Tsvszék: Komárom. Jb. központ, Ezertergom, Muzsla, N.-Ignácud, Perbete-O Gyalla, Tala. Tsvsz. Sopron. Jb. központ, Ceszreg, Córna F.-Palya, Kapvár, Kis-Marton, N.-Márton. Tsvsz.: Szombathely. Jb. központ, F.-Eör, Kis-Ozell. Körmenud, Kőcszeg, Mura-Szombat, Német-Ujár, Sárvár, Sz.-Gotthárd, Vasvár. Tsvsz.: Veszprém. Jb. központ, B.-Füred, Deveser, Enying, Pápa, Zirc. Tsvsz.: Zala-Egerzeg. Jb. központ, A-Lendva, Sümeg, Tapolca.

Örömmel értesültünk, hogy Vaskorpadón a közel jövőben iskolát épített az állam s ez építkezés költségének fedezésére 9500 forintot utalványozott a miniszter, a költségnek pedig 1441 ingyen napzám kiszolgáltatását tetté kötelezővé. Az árjeltes már meg is történt Szombathelyen. Ideje is volt már, hogy a csaknem tőrhetetlenül vált állapoton segítve legyen.

Öngyilkosság. Jank Andrást 58 éves máriahavasi lakos jómódu földmives folyó hó 15-én délelőtti 10 óra felé pajtájában felakasztotta magát. Az öngyilkos állítólag már több mint egy éve idősorok elmezavarban szenvedett és folyton fötájázott panaszoktól.

Jegyző választás. Felső-Lendván a körjegyző-választás folyó hó 14-én ötjettelt meg. Az állásra 4 pályázó jelentkezett, u. m. Samarus István jelenlegi helyettes-jegyző, Bányai József horvát-nádalyi, Tompa Lajos budapesti, és Koltay

Pál zsidahegyű lakosok mindnyáján oklevelre jegyzőnek. A pályázók közül Samarus István lett egyhangulag körjegyzőként megválasztva.

A magyar gazdatisztek és erdecszek országos segélyvesztelének válsámtánya a több oldalról nyílvant omlatásoknak megfelelőleg, egy magyar gazdaszti congressus megtartását határozta el. Czeleja ezen congressusnak a gazdatisztek erkölcsi és anyagi helyzetének biztosítása, a gazdaszti nyugdíj-intézet életbe léptetése, valamint egyéb ügy a gazdaszti ztek, mint a földbirtokosok érdekeit érintő nagy fontosságú kérdéseknek alapos megvilágítása és megvitatása ezen kérdések megoldásának előkészítése s szükségesséknek mutatkozó határozatoknak hozatala által. A gazdaszti congressus f. é. május hó 6-8. napján Budapesten a „Köztelek” (Üllőit 25-8.) fog megtartani. A congressus ülésai mindig délelőtti 10 órakor kezdődnek. Ezen congressuson minden magyar földbirtokos és gazdaszti részt vehet, a ki ebbeli szándékát a congressus rendezőbizottságnak legkésőbb f. évi ápril hó 20-ig bejelenti és az 1. frtban megallapított részvételi díjat előre beküldi. A congressus érdekében való minden közlemény vagy megkeresés a magyar gazdaszti congressus rendezőbizottságához Budapesten, „Köztelek” című alá küldendő.

Bucsuszó. Mindazon igen tisztelt ismerőseim- és jóakörömök, kikből személyesen búcsut nem vehettem, ezúton mondom, „Isten hozd!”-ot! Tartsanak meg továbbra is szives emlékezetükben! Muraszombat, 1891. februr 19-én.

Scheiber Gizella férj. Gostl Albertné.

Hensler Ignácné született Kammermayer Helen megött szívvel jelenti férjének Hensler Ignác né nyug. fővárosi hivatalfőnöknek f. hó 18-án történt elhunytát. Nyugodjék békében!

Kultur-egyület. A „Dunántúli köznevelődési egyesület” tagsági bejelentési iveit már szétküldötte. Aki a tagsági bejelentő ivet aláírja, ezzen belép a „Dunántúli köznevelődési egyesület” tagjainak sorába. Az aláírás, esetleg aláírásokkal ellátott iv a következő címre küldendő vissza: A „Dunántúli köznevelődési egyesület” Budapesten. A „D. K. E.” tagja lehet Magyarország minden férfi- és nő-lakosa vagy olyan birtokosa is, kinek állandó lakohelye az ország határán kívül van. A „D. K. E.”-ben a tagok kötelezettségei a következők: a) az örökös tag legalább egy ezer frtos alapítványt tesz s ezt legfeljebb 5 év alatt befizeti; b) az alapító tag legalább száz forint alapítványt tesz s ezt legfeljebb 5 év alatt befizeti; c) a parlólag tag legalább 5 egymásután következő évre évenként tíz-tíz frt fizetésre kötelezi magát; d) a rendes tag legalább tíz egymásután következő évre évenként 2 forint fizetésre kötelezi magát; e) a gyánólitó tag az, aki a legutóbbi pont (d) által említett tagsági díjnál kisebb összeggel vagy egyéb adománnyal járult az egyesület céljaihoz. Bekics Gusztaf orsz. képviselő a „D. K. E.” javára tartandó felolvásási ciklusát folyó hó 7-én Kaposváronál kezdette meg, ahol „A nőkről” tartott felolvasást igen nagy számu közönség előtt. A felolvasásokat a Dunánul nagyobb városokban fogja folytatni.

Hírlap-statisztikát állított össze Dr. Szinyeyi József: e szerint a f. év első napján megjelent Magyarországnan összesen 834 hírlap és folyóirat. A magyar lapok száma 645, a német lapoké 132, szlav 37, román 15, olasz 2, franczia 2. A fővárosban 209 magyar lap jelenik meg. Az első magyar hírlap 1780. január 1-én jelent meg Pozsonyban „Magyar-Hirmondó” név alatt. Budapesten 1788-ban indult meg az első magyar rendes hírlap „Magyar-Merkurius” című alatt, mely hetenként 2-szer járt. Nálunk 9558 magyarul beszélőre esik egy magyar hírlap és 16.441 főre egy lap; az amerikai egyesült államokban 3081 egyénre esik egy lap.

Hogyan állunk a magyarorszással néhány községben? A most megjejtett népszámlálás szerint Halmoson van 327 lélek, ebből magyarul tud 117, — tehát 35% szavalak. Faldon van 284 lélek, ebből magyarul tud 67, — tehát 23% szavalak. Borhdn van 239 lélek, ebből magyarul tud 66, — tehát 27% szavalak. Ez eredmény kétségkívül az iskola érdeme. E számokból egyszerűmnd az is kitűnik, hogy a 3 iskolailag egyesített község közül melyik használt föl legjobban az iskola által nyujtott előnyöket.

Uj tiszolt-egylet. Zimony Gyöző körjegyző bizárgókodása folytat Sökuton tiszolt-egylet alakult. Neki köszönhetik a német-szentgróthi és njeletpe tiszolt-egyletek is létezősüket.

Hymen. Gostl Albert krapainai kereskedő nőül vette Scheiber Lipót muraszombati íz. hitközségi alkantor leányát, Gizellát.

Tamigyi statisztika. Halászfenez kir. tanfelügyelő a f. hó 11-én tartott közigazgatási bizottság ülésen betérjésített havi rendes jelentéséből a következő, megyénk tanfelügyelő nézre fontos adatokat vetített át: A vármegye 620 községében a mindennapi tankötelesek száma 53 213, az ismétlt tanköteleseké 19 702, összesen 72 915, ami a lakosság számának (1880-iki népszámlálás szerint 360 590), 20-2%-át teszi ki. Ezek közül elemi iskolába járt 50 580, ismétltöbe 16 996, pol-

gári és felső népiskolába 609, középiskolába 515, összesen 68 970 vagyis a tankötelesek összes számának 94-17 százaléka. Iskolába nem járt 2045 fiú és 2200 leány, összesen 4245 tanköteles s ezeknek legnagyobb része az ismétlt iskolásokra esik. Az iskolába járók vallási szerint következőleg oszlanak meg: 51 919 r. katolikus, 13 280 ágostai, 1745 izraelita, 1721 helvét, 3 görögkeletű és 2 unitárius. Anyanyelv szerint 53 928 magyar, 21 792 német, 6906 vend, 4039 horvát és 5 zember. Legelőbb 8 hónapnál át járt iskola 53 132; tankönyvvél bírt 65 648. Felnept mulasztás fordul elő 855 060 s ebből felmentett 734 272, büntetett 120 788. Bírsg ezimén befolyt 692 frt 65 kr. Az iskolák összes száma 488, melyek közül saját házában van elhelyezve 475, bérházban 13, s a tauterme összes száma 676. Jelleg szerint állami 21, községi 34, r. katolikus felekezeti 304, ág. evang. 102, helvét 14, izraelita 10, magán-iskola 10. A tannyelv 286-ban magyar, 105-ben német-magyar, 18-ban vend-magyar, 11-ben horvát-magyar. A 488 iskolánál működött 658 tanító és pedig 626 képejtett és 32 nemképejtett. Ezek közül a magyar nyelvet tanítási képességgel bírja 589, valamint 66, semmintes tud magyarul 3. Az iskolák fenntartására fordítottat 378 780 frt, az iskóláigból a tanítói fizetésnek 295 176 frtot vetek összeb, tökéstítésre 18 799 frt s a többi az iskólák dologi kiadásaira fordítottat. A tanítói fizetések átlaga 448 és fél frt s a többi az iskólák kitatása átlag 6 és fél frtba került. A közigazgatási bizottság a kir. tanfelügyelőnek jelentését és munkálatait örvendetes tudomásul veszi s egyszerűmnd utasítja a kir. tanfelügyelőt, hogy tegyen jelentést azon községekről, melyekben nincs iskola s azon tanítókról, kik magyar nyelven tanítani nem képesek.

Az ezredik év. Magyarországi főnállásnak ezredik évfordulója megünneplésével már a magyar minisztertanács is foglalkozott. Hiteles értesülésünk szerint ugyanis a minisztertanács elvben elhatározta, hogy az ezredes ünnepélyt 1895-ben vagy 1896-ban tartják meg, de semmiesetre sem korábban. Az ünnepélyes program meghatározása, valamint az állam részvételének meghatározása ezéliből gróf Szapary Gyula miniszterelnök, Wekerle pénzügyi, Csáky gr. kultur- és Baross kereskedelem miniszterből álló előkészítő és végrehajto bizottságot küldött ki saját kebeléből a minisztertanács.

A vadak gyorsasága. Vadász körkben föltöte eltörték a vélemények arra nézve, hogy a különböző vadak futás közben minő sebességgel haladnak. A sebesség meghatározására sok körülmény van befolyásal. Az itélet leggyényesebb föltötele az, hogy a ki a sebességet meg akarja határozni, az elguglatatlan legyen. Már pedig tudvalevő, hogy aki leginkább hívatott a sebesség meghatározására, — a vadász — rendszerint a legelfogultabb Valaki mindamellett fáradságot vett magának arra, hogy saját megfigyelése alapján legalább megközelítő számításat tegyen. Egy tisztán, melyet hó borított, nagy előszeretettel tanulmányozt szarvas, 62 és nyul. Ez a figyelő, mikor a vegyes társaság zavartalanul és mi rosszat sem sejtve, együtt volt a tisztán, elsőütötte fegyverét. A vadak egytől-egybe a lövéssel ellenkező irányba, s szomszédos erdőbe futtak. Emberünk megfigyelte, hogy melyik vad mennyi idő alatt ér az erdőbe s miután tudta a kiindulási pont és az erdő közt lévő távolságot, meghatározta, hogy egy perc alatt a nyul gyorsasága 30 méter, az óze 40 méter, a szarvasé pedig 60 méter.

Vegyes rövid hírek.

A megyéből. Körmenud város élénk mozgalmat indított egy fellalindító női ipariskola érdekében. — Pozveg Teréz taukai hajadon újszülött gyermekét élve elásta a pincében. A gyanaftvai csendőrség nyomára jött a dolognak s a szentgotthárdi járásbíroság elé kísérte a bűndöt. — A vármegye főispánja az újonnan rendszeresített alszámvevő állásra Payer Géza somogy megyei alszámvevő névezte ki. — Körmenudról Völgyiné aztársultala Szent-Gotthárdra ment. — A vas megyei közművelődési bál fényesen sikerült s mintegy 1500 frt tiszta jövedelmet eredményezett. — Mayer Henrik szentgotthárdi kereskedő fizetés képtelen lett. — Dr. Mezhiradzky Kálmán megyei főorvos indítványára a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy egy bábaközponti-intézetnek Szombathelyen leendő felállításá érdemében felterjesztést írt a belügyminiszterüönhöz. — A Répcelaki ízr. zug-iskolát vármegyénk kir. tanfelügyelője bezáratta.

A hazából. Szekesfehérváron Pollák Ernő 21 éves beteges fiatalember annyit táncolt egy bálban, hogy rosszul lett s meghalt. — A Tancsicsbizottság márczius 15-én ünnepélyt rendez a fővárosi vigadóban. A rendezésre szavazt 49 férfi- és 48 tagu hölgybizottság alakult. — Hunyad megyében ismét járvaonyan léptett föl a diphteritisz és himlő. — A Csáktornyaú szelekt „Muraközű takarékpénztár” é h-7-én ünnepelte fennállásának tize évét jubileumát. — Cauter Imre földművelő, Zlavármegye volt altáispája, é h-7-én Salomárvótt 78 éves korában elhunyt. — A földmívelési mi-

